

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13CoE/29/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6615206534
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ferdinand Zimmermann
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6615206534.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v exekučnej veci oprávneného: PRO CIVITAS, s. r. o., so sídlom Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO: 45 869 464, zastúpeného JUDr. Veronikou Kubrikovou, PhD., advokátkou so sídlom v Bratislave, Martinčekova 13, proti povinnému: R. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom M., T. XXXX/XX, o vymoženie 55,99 € s prísl., na odvolanie oprávneného zo dňa 10. 11. 2015 proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec č. k. 21Er/115/2015-41 zo dňa 16. 07. 2015, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu potvrdzuje.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením prvostupňový exekučný súd zamietol žiadosť súdneho exekútora JUDr. Ing. Jána Gaspera, PhD., o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie pod sp. zn. EX 3081/2015.

V dôvodoch rozhodnutia súd uviedol: „Podaním zo dňa 14.04.2015 požiadal súdny exekútor o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie o vymoženie istiny 55,99 Eur s príslušenstvom. Prílohou žiadosti je návrh oprávneného na vykonanie exekúcie zo dňa 15.03.2015 a exekučný titul - rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri Rozhodcovská, arbitrážna a mediačná a.s., sp. zn. PC-A/0913/0041 zo dňa 14.11.2014. Rozhodcovský rozsudok bol vydaný na základe zmluvy o osobnom účte č. 16831001 uzatvorenej medzi právnym predchodcom oprávneného Poštová banka, a.s. a povinným dňa 01.10.2009, ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú aj Všeobecné obchodné podmienky pre úver. Samotná zmluva o úvere v čl. 5 bod 5 ustanovila, že všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad, budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou vo Všeobecných obchodných podmienkach. Všeobecné obchodné podmienky účinné od 01.01.2009 v bode 10.2.2 ustanovili, že Banka a Klient sa dohodli na rozhodcovskej doložke v nasledujúcom znení: a) pokiaľ bude v príslušnom spore žalobcom Banka, predloží tento spor na prerokovanie a rozhodnutie Rozhodcovskému súdu, s to podľa jeho Štatútu a Rokovacieho poriadku, ktoré sú platné a účinné v čase začatia rozhodcovského konania; b) pokiaľ bude v príslušnom spore žalobcom Klient, je oprávnený predložiť tento spor na prerokovanie a rozhodnutie Rozhodcovskému súdu, s to podľa jeho Štatútu a Rokovacieho poriadku, ktoré sú platné a účinné v čase začatia rozhodcovského konania alebo všeobecnému súdu.

Z povahy zmluvných strán (podnikateľ vs. fyzická osoba nepodnikateľ), predmetu podnikateľskej činnosti veriteľa a v konečnom dôsledku aj z obsahu tejto zmluvy zrejme, že ide o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, a teda o vzťah medzi spotrebiteľom na jednej strane a dodávateľom na strane druhej (§ 2 písm. b), § 3 ods. 1 a ods. 2 z.č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy).

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka (účinného v čase uzatvorenia zmluvy), spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach

zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka (účinného v čase uzatvorenia zmluvy), za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka (účinného v čase uzatvorenia zmluvy), neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

V slovenskom právnom poriadku vyplýva slovenským súdom povinnosť dodržiavať komunitárne právo z článku 144 ods. 1 Ústavy SR, na základe ktorého sú sudcovia pri rozhodovaní viazaní aj medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2, t. j. Zmluvou o Európskej únii, Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva, ale aj ostatnými prameňmi primárneho práva Európskej únie.

Význam ochrany spotrebiteľov viedol zákonodarcu Spoločenstva okrem iného k tomu, že v článku 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288, ďalej len "smernica") stanovil, aby nekalé podmienky uvedené v zmluve uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom "neboli záväzné pre spotrebiteľa". Ide o kogentné ustanovenie, ktoré s ohľadom na nerovné postavenie jednej zo zmluvných strán smeruje k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú (spotrebiteľská) zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť.

Podľa článku 3 ods. 1 smernice zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.

Príloha smernice obsahuje indikatívny zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé. Medzi nimi sa bod 1 písm. q) tejto prílohy týka podmienok, ktorých cieľom alebo účinkom je "neposkytnúť spotrebiteľovi právo alebo mu brániť v uplatňovaní práva podať žalobu alebo podať akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžadovať od spotrebiteľa, aby riešil spory neupravené právnymi ustanoveniami výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzovať prístup k dôkazom alebo ukladať mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, malo spočívať na inej zmluvnej strane".

V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdneho dvora (ďalej ESD) "povaha a význam verejného záujmu, z ktorého vychádza ochrana, ktorú smernica zaisťuje spotrebiteľom, teda odôvodňujú to, že vnútroštátny súd je povinný posudzovať ex offo nekalú povahu zmluvnej podmienky, a tým vyrovnávať nerovnováhu, ktorá existuje medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom. Systém ochrany zavedený smernicou vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k prístupiu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (rozsudok z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C 240/98 až C 244/98, Zb. s. I 4941). Ochrana, ktorú smernica priznáva spotrebiteľom, sa tak vzťahuje aj na prípady, v ktorých sa spotrebiteľ, ktorý s predajcom alebo dodávateľom uzavrel zmluvu obsahujúcu nekalú podmienku, zdrží namietania nekalej povahy tejto podmienky z dôvodu, že buď o svojich právach nevie, alebo preto, že je odradený od ich uplatňovania z dôvodov nákladov, ktoré by malo za následok súdne konanie (rozsudok Cofidis, C 473/00, Zb. s. I 10875)".

Vychádzajúc z vyššie uvedených ustanovení smernica je priamo vykonateľným prameňom komunitárneho práva aj v dôsledku nedostatočnej alebo neúplnej transpozície do právneho poriadku Slovenskej republiky (viď ustanovenia Občianskeho zákonníka v § 52 a nasl. v čase uzatvorenia úverovej zmluvy medzi účastníkmi konania s prihliadnutím na súčasný stav upravený v zmysle judikatúry ESD). Exekučný súd je preto povinný aplikovať jej ustanovenia na prebiehajúce exekučné konanie ex offo zohľadňujúc ich prioritu pred vnútroštátnou úpravou spotrebiteľských vzťahov v Občianskom zákonníku, resp. zákone o spotrebiteľských úveroch.

Európsky súdny dvor v rozsudku *Océano Grupo Editorial* (citovaný už vyššie) judikoval, že "podmienka, ktorá deleguje právomoci vzhľadom na všetky vyvstávajúce spory na súd v územnej jurisdikcii, kde má predajca alebo dodávateľ svoje hlavné obchodné sídlo, zaväzuje spotrebiteľa podrobiť sa výhradne jurisdikcii súdu, ktorý môže byť ďaleko od miesta jeho trvalého bydliska. To mu sťažuje predložiť obhajovací spis súdu. V prípade sporov s obmedzenými finančnými čiastkami by náklady spojené s obhajovacím spisom spotrebiteľa mohli byť prekážkou a spôsobiť mu právnu nápravu alebo ochranu. Takáto podmienka preto spadá do kategórie podmienok, ktoré majú cieľ alebo účinok vylúčiť alebo zabrániť právu spotrebiteľa začať právne konanie - kategória z písmena q) bodu 1 Prílohy ku Smernici. Na druhej strane táto podmienka uľahčuje predajcovi alebo dodávateľovi pripraviť sa na proces a robí mu to menej obtiažnym.

Rozhodcovská doložka nie je dojednaná individuálne, čo zjavne vyplýva z jej zaradenia do Všeobecných obchodných podmienok, ako súčasti formulárovej zmluvy o úvere. Vychádzajúc z uvedených ustanovení je zrejmé, že veriteľ od počiatku sledoval takýmto koncipovaním rozhodcovskej doložky to, aby v prípade vzniku sporov zo zmluvy boli tieto vždy riešené na súde, ktorý sa nachádza v mieste jeho sídla, za účelom minimalizácie jeho nákladov a reálneho sťaženia uplatnenie práv spotrebiteľa. Takto koncipovanou rozhodcovskou doložkou teda reálne dochádza k narušeniu smernicou sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami, a to samozrejme v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ v takejto situácii vzhľadom na značnú vzdialenosť miesta konania a na svoje majetkové a zárobkové pomery, nemá právo relevantne sa proti návrhu zo strany veriteľa brániť, resp. sa zúčastniť konania. V konečnom dôsledku k takémuto závažnému narušeniu rovnováhy v rozpore s úmyslom vyjadreným v smernici dochádza už aj samotnou skutočnosťou, že spotrebiteľovi nie je zo zákona daná možnosť v prípade podania žaloby voči nemu na rozhodcovskom súde (nachádzajúcom sa okrem toho v značnej vzdialenosti od bydliska odporcu), domáhať sa možnosti uskutočniť konanie na súde v mieste jeho bydliska, ako je to prirodzené v občianskom súdnom konaní. Spotrebiteľ sa podpisom zmluvy, obsahom ktorej je aj takáto doložka, reálne vopred vzdáva práva na účinnú procesnú obranu (či už z nevedomosti, alebo nemožnosti vplývať na obsah zmluvy), čo je v demokratickom zriadení a v podmienkach právneho štátu neprijateľným javom.

Podľa § 44 ods. 2 EP súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.

Na základe vyššie uvedených skutočností mal súd v zmysle výkladu smernice v rozsudku *Océano Grupo Editorial* za to, že rozhodcovská doložka v zmluve o úvere bola v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou, a ako taká bola už od počiatku neplatnou v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka (účinného v čase uzatvárania zmluvy). Rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom bol exekučný titul, sa teda uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zo strany zmluvných strán a rozhodcovský rozsudok vydaný v takomto konaní nemôže byť riadny exekučným titulom na vykonanie exekúcie. Podľa judikatúry ESD je povinnosťou členských štátov a ich orgánov zabezpečiť, aby nekalé podmienky v zmluvách nezaväzovali spotrebiteľov a prihliadajúc ex officio k ich neplatnosti dosiahnuť odradzujúci účinok prispievajúci k ukončeniu ich používania zo strany predajcov alebo dodávateľov. V dôsledku toho súd považoval exekučný titul za materiálne nevykonateľný a absenciu tejto jeho vlastnosti za neodstrániteľnú prekážku brániacu vo vykonaní exekúcie. Na základe toho súd v zmysle § 44 ods. 2 EP žiadosť súdneho exekútora zamietol“.

Proti uzneseniu odvolanie podal oprávnený. Podané odvolanie zdôvodňoval podľa:

- ust. § 205 ods. 2 písm. a) OSP tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 OSP,
- ust. § 205 ods. 2 písm. d) OSP tým, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- ust. § 205 ods. 2 písm. f) OSP tým, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci
- ust. § 205 ods. 2 písm. e) OSP tým, že doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené a má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, odvolateľ nebol

riadne poučený podľa § 120 ods. 4 OSP, ich účastník bez svojej viny nehol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa,

- ust. § 221 ods. 1 písm. d) OSP s tým, že v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo,

- ust. § 221 ods. 1 písm. f) OSP tým, že oprávnenému súdom prvého stupňa bola odňatá možnosť konať pred súdom,

- ust. § 221 ods. 1 písm. h) OSP tým, že súd prvého stupňa nesprávne právne vec posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenia právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

V ďalšom odvolateľ namieta, že súd prekročil zákonné limity pre skúmanie žiadosti o vydanie poverenia a to skúmaním iných listín ako to pripúšťa výslovné znenie zákona § 44 ods. 2 EP. Exekučným titulom je rozhodcovský rozsudok, súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo exekúciu nie je vecne príslušný vo veci konať či už ako súd vyššej inštancie, kasačný súd alebo súd konajúci o opravnom prostriedku.

V podstate odvolateľ tvrdí, že exekučný súd je oprávnený skúmať rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul len v zákonom určených medziach. V zmysle § 21 ods. 1 rozhodcovského zákona je to v prvom rade rozhodcovský súd, ktorý je oprávnený posudzovať platnosť rozhodcovskej zmluvy (doložky) a tým aj svoju vlastnú právomoc. Z okolností preskúmvanej veci je zrejmé, že rozhodcovský súd po preskúmaní okolností konkrétnej veci svoju právomoc uznal, čím uznal aj platnosť rozhodcovskej doložky, ktorá túto právomoc zakladá. Zákonodarca jasne vyjadril svoju vôľu pri konštruovaní vzťahu medzi súdnym a rozhodcovským konaním.

Odvolateľ dospel k záveru, že súd konštruoval nový skutkový stav bez účasti oprávneného, odňatím možnosti vyjadriť sa k dôkazom. Z rozsiahleho odôvodnenia vyplýva záver oprávneného, že OSP a ani exekučný poriadok ani ZORK neposkytuje žiadnu oporu pre záver, že by exekučný súd mohol vo vzťahu k rozhodcovskému súdu rozhodovať ako súd konajúci vo veci samej, a teda napr. vykonať vo veci samej dokazovanie alebo napr. rozsudok zrušiť či zmeniť jeho výrok.

Záverom oprávnený dôvodil, že exekučný súd svojím postupom znemožnil oprávnenému uplatniť svoje práva priznané mu exekučným titulom, ktorého účinky sa v zásade zhodujú s účinkami právoplatného rozsudku.

Odvolateľ žiadal, aby uznesenie okresného súdu bolo zmenené a žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vyhovené.

Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec v rozsahu určenom § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 písm. c) OSP a uznesenie okresného súdu potvrdil podľa § 219 ods. 1 OSP ako vo výroku vecne správne.

V danej veci odvolací súd nezistil žiadne okolnosti, ktoré by spochybňovali správnosť uznesenia súdu prvého stupňa. Z obsahu spisu vyplýva, že procesný súd správne postupoval, keď zamietol návrh a rozhodol v znení enunciátu svojho rozhodnutia. Dôvody, pre ktoré tak urobil, okresný súd správne a podrobne rozobral v odôvodnení svojho uznesenia. S týmito dôvodmi sa v celom rozsahu stotožňuje aj odvolací súd a v podrobnostiach na ne odkazuje (§ 219 ods. 2 OSP).

Na doplnenie správnosti a k dôvodom podaného odvolania krajský súd uvádza.

Rozsiahle odvolanie sa v skutočnosti nezaobera podstatou veci a prezentuje iba odlišný právny názor, než zaujal okresný súd k rozhodcovskej doložke. Prezentácia iného právneho názoru než toho, ktorý prijal okresný súd, nie je dôvodom na zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia najmä vtedy, ak rozhodnutie súdu prvého stupňa je správne.

K rozsiahlej argumentácii oprávneného možno poznamenať, že judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Iba v tom prípade, ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci a vyžaduje si špecifickú odpoveď práve na tento argument.

Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny, je aj právo účastníka konania na také

odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“ a že „takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu“.

Znamená to, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

Jednoducho povedané, odvolací súd nemusí reagovať na všetky tvrdenia odvolateľa, ale postačí keď reaguje na tie, ktoré viedli súd k zamietnutiu žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Jednoznačne v dôvodoch rozhodnutia procesného súdu bolo uvedené, že úprava a znemie rozhodcovskej doložky obsahuje v sebe ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinného ako spotrebiteľa (neprijateľnú podmienku) a súd prijal záver, že ustanovenia zmluvy rozhodcovskej doložky sú neplatné.

Odvolateľ tvrdí, že exekučný súd nemohol preskúmať platnosť rozhodcovskej doložky. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo 136/2011 zo dňa 13. 10. 2011. Podľa tohto rozhodnutia „Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí na exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzavretej rozhodcovskej doložky. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd.“

O veci senát odvolacieho súdu rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.